

**เกณฑ์การจำแนกระดับความเสี่ยงของกิจการที่ทำให้เกิดเหตุรำคาญ
และผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน
CRITERIA FOR THE CLASSIFICATION RISK OF ENTERPRISE THAT CAUSE ON
NUISANCE AND HAVE AN EFFECT ON PUBLIC WELL-BEING**

เอกรินทร์ วัฒนันท์, สุกานดา พัดพาดิ, พนิดา เจริญสุข, วาสนา ลุนสำโรง, ชนะจิตร ปานอุ
กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ กรมอนามัย

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 ในมาตรา 54 วรรคสอง ให้อำนาจรัฐมนตรีประกาศกำหนดประเภทหรือขนาดของกิจการ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ขออนุญาตจะต้องดำเนินการก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาต รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง จึงได้ทำการศึกษาเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาเกณฑ์การจำแนกระดับความเสี่ยงของกิจการที่ทำให้เกิดเหตุรำคาญและผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน 2) เพื่อจำแนกระดับความเสี่ยงของกิจการที่ทำให้เกิดเหตุรำคาญและผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน และ 3) เพื่อจัดทำรายชื่อกิจการที่ผู้ขออนุญาตจะต้องดำเนินการก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข มาตรา 54 โดยดำเนินการระหว่างธันวาคม 2559 ถึง เมษายน 2561 มีขั้นตอนการศึกษาคือ 1) ศึกษาทบทวน รวบรวมข้อมูลเอกสารวิชาการ กฎหมาย และงานวิจัย ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ (Document Reviews) 2) วิเคราะห์ สังเคราะห์และจัดทำร่างเกณฑ์และทำการจำแนกระดับความเสี่ยงของกิจการฯ 3) รับฟังความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4) สรุปเกณฑ์การจำแนกระดับความเสี่ยงของกิจการฯ 5) การรวบรวมข้อมูลรายละเอียดของกิจการ 6) วิเคราะห์เพื่อจำแนกความเสี่ยงของกิจการแต่ละประเภท 7) จัดลำดับความเสี่ยงของกิจการและจัดทำรายชื่อกิจการ

ผลการศึกษา ได้เกณฑ์การจำแนกระดับความเสี่ยงของกิจการที่ทำให้เกิดเหตุรำคาญและผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน ประกอบด้วย 1) ประเภทสิ่งคุกคามโดยพิจารณาคุณสมบัติสิ่งคุกคามแบ่งเป็นด้านเคมี กายภาพและชีวภาพ 2) ใช้ Health Risk Matrix เป็นเครื่องมือในการจำแนกระดับความเสี่ยงต่อสุขภาพของกิจการแต่ละประเภท 3) ข้อมูลสถานการณ์จำนวนสถานประกอบกิจการ 4) สถิติการเกิดเหตุรำคาญและข้อร้องเรียน 5) มาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยในการใช้ Health Risk Matrix ให้แยก Health Risk Matrix สำหรับกิจการที่มีสิ่งคุกคามด้านเคมี และกิจการที่มีสิ่งคุกคามด้านกายภาพและชีวภาพ แบ่งระดับความเสี่ยงต่อสุขภาพของกิจการแต่ละประเภทเป็น 5 ระดับ จากคะแนน 1-25 โดยคัดเลือกกิจการที่มีระดับความเสี่ยงสูงและสูงมาก (มีค่าคะแนน 15-25) มากำหนดเป็นประเภทกิจการที่ผู้ขออนุญาตจะต้องดำเนินการตามมาตรา 54 ได้แก่ กิจการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอย จำนวน 3 ประเภท และกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จำนวน 29 ประเภท รวมจำนวน 32 ประเภท

จากผลการศึกษาดังกล่าว กรมอนามัยสามารถนำรายชื่อกิจการข้างต้น ไปกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ขออนุญาตจะต้องดำเนินการก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาต และกำหนดหลักเกณฑ์การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขให้มีผลบังคับใช้ต่อไป

คำสำคัญ : สภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสม, เกณฑ์กำหนดประเภทกิจการ, พ.ร.บ.การสาธารณสุข มาตรา 54